

Hvorvidt Staten eller private kunne gøre det billigst, derom lader der sig sige meget frem og tilbage. Det, der er anført i Skrivelsen vedrørende Reparationsanstalten i Esbjerg, kan ikke uden videre benyttes som Holdepunkt for, at Staten skulde kunne gøre det billigere. En Anstalt, der alene er baseret paa Reparationer af Vogne, er i Stand til at udføre saadanne Reparationer billigere, end de kunne udføres paa Værksteder, der ere indrettede paa netop alt andet end Reparationer af Jernbanevogne. Det ærede Medlem's Redegørelse for, hvorledes „Scandia“ i Randers har arbejdet sig frem til at kunne konkurrere med Udlandet paa saa smuk en Maade, som den har kunnet i de senere Aar, er jo et Vidnesbyrd om, at det netop er udmærket, at de private Industrier gaa i Spidsen.

Jeg tror i det hele, at det vilde være meget uheldigt, om man fik Spørgsmaalet om eventuelt at bygge en Statsfabrik for stærkt i Forgrunden, for det, jeg har ment, der var Anledning til at komme ind paa, er kun Muligheden af et Forsøg for at se, hvor meget mere der maa ydes af Staten, for at vi kunne faa Lokomotiverne byggede her i Landet, end der kræves, naar vi skulde have dem fra Udlandet. Have vi først anlagt en stor Fabrik, have vi bundet Pengene der, og saa er det vanskeligt at sige: nu ville vi blot gøre et Forsøg; for saa betyder det i Virkeligheden, at vi maa blive ved, ellers tabe vi Renten af den Kapital, der er sat deri. Man gør sikkert fra alle Sider vel i, da de paagældende Fabrikanter have erklæret sig villige til sammen med os andre at overveje Spørgsmaalet, først at se, om der gennem den private Fabrikation kan gøres et Forsøg, der lykkes, saa kan det altid siden overvejes, om man, hvad jeg nu ikke tror, vil bestemme sig for at bygge en Statsfabrik.

Naar det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (Samuelson) næst efter at udtale sin Glæde over, at der synes at være Udsigt til et Forsøg paa at bygge Lokomotiver her i Landet, sagde, at man maatte sikre sig, at der saa ikke opstod Arbejdsvanskeligheder som Følge af, at man paa andre Omraader maaske kom ind i Arbejdskonflikter, er jeg fuldstændig enig heri. Men jeg maa gaa videre og sige, at der maa selvfølgelig heller ikke opstaa Arbejdskonflikter paa dette specielle Omraade. Det manglede bare, at det, at man havde sikret en eller to Fabrikker, at de i Løbet af et vist Antal Aar, f. Eks. 5 Aar, skulde levere et vist

Antal Maskiner til Staten, skulde medføre, at Arbejderne gik hen og sagde: Nu er det sikret, at de skulde lave de Maskiner, lad os nu faa Arbejdslønnen sat op. Nej, selvfølgelig maa vi være aldeles indforstaaede med, at det kan der ikke være Tale om, at Arbejderne, selv om Arbejdslønnen gaar op indenfor andre Omraader, paa dette specielle Omraade skulde kunne stille nogen som helst Fordring, som man ikke fra alle Sider var fuldstændig enig om. Men det har jeg forudsat var saa selvfølgelig, at jeg ikke havde nævnt det, hvis ikke det ærede Medlem ved sin Udtalelse havde syntes at gaa ud fra, at medens man ikke kunde faa Arbejdsstridigheder, der var opstaaede andetsteds, blandede med ind her, kunde der være Tale om at faa Arbejdsstridigheder paa dette Omraade. Men Arbejderne ere selvfølgelig ogsaa saa kloge, at de ikke rejse den Slags Strid. Arbejdet der maa gaa sin Gang, uanset om der andre Steder opstaaer Arbejdsstridigheder.

Naar den ærede Ordfører, som for øvrig stillede sig temmelig reserveret overfor selve Tanken, kom noget ind paa Spørgsmaalet om den Beskyttelse, der ligger i selve Toldloven for Lokomotivfabrikation, skal jeg meget være mig for at komme ind paa selve Toldlovspørgsmaalet og de Forhandlinger i Tilknytning dertil, som det synes at trække noget op til. Jeg maa dog maaske gøre opmærksom paa, at man ikke kan sige som den ærede Ordfører, at Toldbeskyttelsen tidligere var dobbelt saa høj, thi den tidligere Told paa Raamaterialierne er for en stor Parts Vedkommende fuldstændig falden væk. Hvis man herhjemme kunde lave alt af Raamaterialier, vilde der slet ingen Told være paa Materialierne ud over den Smule, der er paa Kul endnu de første 3 Aar; men da det vil være klogt at købe en Del Materialier enten helt eller halvt færdige, er der paa en Del af disse Told, men den største Part af Materialierne er toldfri. Saa det, at Tolden er sat ned fra 10 til 5 pCt., betyder ikke, at Beskyttelsen tidligere var dobbelt saa stor, thi der var, som sagt, en ret betydelig Raamaterialietold. I øvrigt har jeg forstaaet den ærede Ordfører saaledes, at man i hvert Fald i Finansudvalget billigere, at der bliver gjort et saadant Forsøg paa at finde et Grundlag for, hvad der kan være Tale om at gøre Forsøg med, og paa at finde et Grundlag for den Overenskomst, der kunde være Tale om at slutte mellem private Fabriker og Staten, og at man vil tage alle